

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 1Cdo/16/2021  
Identifikačné číslo spisu: 1105207986  
Dátum vydania rozhodnutia: 25.08.2021  
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1105207986.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu H. J. Q., bývajúceho v R., B. č. XX, Č. Y., zastúpeného JUDr. Milošom Gerom, advokátom so sídlom v Bytči, Ul. Štefánika č. 217, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska č. 71, IČO: 00 166 073, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 69/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. mája 2020 sp. zn. 3 Co 221/2019, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. mája 2020 sp. zn. 3 Co 221/2019 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou (po rozšírení) domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu 3.100.146,98 € s príslušenstvom a to titulom náhrady škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Z. z.“), a zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“).

2. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 1. júna 2010 č. k. 15 C 69/2005 - 83 žalobu zamietol (I.); rozhodol o trovách konania (II.).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 404/2010 (č. l. 122) na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že súd prvej inštancie pri zisťovaní existencie nesprávneho úradného postupu ako predpokladu zodpovednosti štátu podľa § 18 zákona č. 58/1969 Zb. a § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. postupoval odchyľne, rozhodnutie súdu prvej inštancie vyhodnotil po právnej stránke ako nesprávne.

4. Súd prvej inštancie rozsudkom z 12. mája 2016 č. k. 15 C 69/2005 - 670 (č. l. 906) žalobu zamietol (I.); rozhodol o trovách konania (II.).

4.1. Mal za to, že žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola spôsobená nesprávnym úradným postupom a to priet'ahmi v exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom X.. Š. Š. pod sp. zn. Er 3196/1997 v spojení s konaním č. EX 586/1999 v období rokov 1997 až 1999; súdnym exekútorom H.. Š. B. v období rokov 1999 až 2004 a nezákonným rozhodnutím Okresného súdu Vranov nad Topľou z 20. júla 2004 pod č. k. Er 196/1997 - 138 v spojení s č. k. EX 586/1999, ktorým bola exekúcia zastavená. Žalobca žalobu rozšíril o obdobie nasledujúce i po roku 2004 a o dôvod prekročenia právomoci sudcov v konaniach Okresného súdu Vranov nad Topľou pod č. k. Er 3196/1997 v spojení s č. k. EX 586/1999, Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 3 C 4/2008 v spojení so sp. zn. 17 Rob 1361/1996 a Krajského súdu v Prešove. Žalobca rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 27. júna 1997 sp. zn. 17 Rob 1361/1996 získal exekučný titul na vymoženie pohľadávky proti povinnému Obci Holčikovce vo výške 99.997 Sk s príslušenstvom. Exekúciou bol uznesením Krajského súdu v Košiciach zo 14. novembra 1997 č. k. 2 Zp 2158/1997 poverený súdny exekútor X.. Š. Š., ktorý bol uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou z 29. marca 1999 č. k. Er 3196/1997 v spojení s č. k. EX 586/1999 z exekúcie vylúčený a jej vykonaním bol poverený súdny exekútor H.. Š. I. B.. Ten v priebehu rokov 1999 až 2004 vymohol len nepatrnú časť pohľadávky (ca 2 %) a Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením z 20. júla 2004 č. k. Er 3196/1997-138 v spojení s č. k. EX 586/1999 exekúciu zastavil. Podľa názoru žalobcu tým, že mu nedal Okresný súd Vranov nad Topľou v týchto rozhodnutiach možnosť odvolať sa, hoci ustanovenie § 58 ods. 4 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov odvolanie proti zastaveniu exekúcie výslovne pripúšťa, postupoval nezákonne, čím po piatich rokoch trvania exekúcie došlo k situácii, kedy povinný vyzval exekútora na vrátenie peňazí, ktoré vymohol. Žalobca tiež poukázal na priet'ahy v exekučnom konaní súdneho exekútora X.. Š. Š. v období rokov 1997 až 1999, ako aj súdneho exekútora H.. Š. B. v období rokov 1999 až 2004. Žalobca žiadal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.0000.0000 Sk za to, že bol vystavený neistote a stresu, čo malo dopad na jeho zdravotný stav tak, že začal trpieť ťažkou nevyliciteľnou chorobou.

4.2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záverom, že žalobca nepredložil v časti žaloby titulom nesprávneho úradného postupu o existencii priet'ahov rozhodnutie oprávneného orgánu, ktorým bol podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. účinnom k 31. decembru 2012 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Ústavný súd nálezom z 12. mája 2010 sp. zn. III. ÚS 192/2010 sťažnosť žalobcu odmietol. Z pripojeného súdneho spisu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Cb 4/2008 súd prvej inštancie zistil, že nálezom ústavného súdu z 10. decembra 2013 sp. zn. II. ÚS 593/2012 ústavný súd konštatoval porušenie základného práva, aby sa vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov a priznal žalobcovi finančné zadosťučinenie vo výške 1.500 €. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca neuniesol dôkazné bremeno, respektíve na žalobe v tejto časti zotrval nedôvodne, keďže ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 593/2012 priznal žalobcovi finančné zadosťučinenie za vzniknuté priet'ahy, ktoré prekrywajú obdobie uplatnené žalobcom v tomto konaní a za nasledujúce obdobie, t. j. do rozhodnutia súdu prvej inštancie takéto rozhodnutie oprávneného orgánu nepredložil, žalobu preto v tejto časti zamietol. V časti žaloby titulom nezákonného rozhodnutia o prekročení právomoci neuniesol dôkazné bremeno a v časti rozšírenej žaloby nepreukázal ani predbežné prerokovanie orgánom štátu, preto aj v týchto častiach súd prvej inštancie žalobu zamietol. Nad rámec uviedol, že dĺžka konania je zapríčinená i samotnými účastníkmi konania (opakovane niekoľkonásobne podávanie opravných prostriedkov, námietok zaujatosti, požadovanie o odročenie pojednávani) a preto podľa jeho názoru nie je možné prenášať zodpovednosť za priebeh a dĺžku konania na štát. Zodpovednosť na štát možno preniesť len v prípade jeho výlučného zavinenia.

4.3. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku.

5. Odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. mája 2020 sp. zn. 3 Co 221/2019 (č. l. 1050) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (I.); rozhodol o trovách konania (II.).

5.1. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne a preto ho podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil. K odvolacím námietkam žalobcu uviedol nasledovné.

5.2. Odvolaciu námietku žalobcu, že si súd prvej inštancie riadne neujasnil o čom rozhoduje vyhodnotil ako nedôvodnú. Zo žalobcom uvedeného uznesenia súdu prvej inštancie (č. l. 798) je zrejmé, čo bolo predmetom sporu, o ktorom súd prvej inštancie rozhodoval. Podľa vyjadrenia žalobcu na pojednávaní z 11. februára 2016 (č. l. 577) uplatňovaná škoda bola vyčíslená k 30. septembru 2011. V odvolaní (bod 7, odrážka 9) zhrnul, že základom nároku vo veci je nesprávny úradný postup, nulitosť nezákonných rozhodnutí, prekročenie právomoci vo veciach Er/3196/97, EX 586/99 i EX 1019/97 (zrejme Okresného súdu Vranov nad Topľou) a súd je povinný primárne skúmať tieto pochybenia.

5.3. K odvolacím námietkam žalobcu, že súd prvej inštancie dostatočne nezistil skutkový stav veci a vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd preskúmal, či právne posúdenie súdom prvej inštancie zodpovedá prislúchajúcim právnym normám. Čo sa týka rozhodnutia Okresného súdu Vranov nad Topľou z 20. júla 2004 č. k. Er 3196/1997 - 138, ktorým bola zastavená exekúcia vedená na návrh žalobcu voči povinnému - obci Holčikovce, súd prvej inštancie prihliadol na zmenenú argumentáciu žalobcu a s poukazom na § 6 ods. 4 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. správne konštatoval, že nejde o nezákonné rozhodnutie. Pre vznik zodpovednosti štátu za škodu musí ísť zásadne o rozhodnutie právoplatné, aby sa rozhodovaním podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nezasahovalo do štandardného inštančného postupu v rámci riadnych opravných prostriedkov (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.).

5.4. Pokiaľ ide o zodpovednosť štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. za rozhodnutia vydané v konaní vedenom Okresným súdom Vranov nad Topľou pod sp. zn. Er 3196/1997 po rozhodnutí z 27. marca 2007 č. k. Er 3196/97-268, ktorým súd exekúciu zastavil, vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu, že predbežné prerokovanie nároku súdu preukázal listinou založenou do súdneho spisu 11. februára 2012 (č. l. 583), odvolací súd preskúmaním tejto listiny zistil, že z jej obsahu nemožno vyvodíť, že by žalobca požiadal žalovanú o prerokovanie nároku na náhradu škody odvodzovanú z rozhodnutí vydaných v konaní vedenom Okresným súdom Vranov nad Topľou pod sp. zn. Er 3196/1997 po 27. marci 2007. K ďalšej jeho súvisiacej odvolacej námietke, že nebol súdom prvej inštancie vyzvaný na preukázanie predbežného prejednávania jeho nároku, odvolací súd poukázal na zápisnicu z pojednávania z 26. marca 2015 (č. l. 569), z ktorej okrem iného vyplýva, že súd žalobcovi uložil, aby v stanovenej lehote predložil súdu žiadosť o predbežné prerokovanie nároku doručení žalovanej ako aj odpoveď na túto žiadosť, čo žalobca neurobil. Žalobca k podaniam adresovaným žalovanej zo 14. marca 2011 (č. l. 284), z 27. septembra 2011 (č. l. 573), z 12. októbra 2011 (č. l. 579) nepreukázal, že by tieto boli žalovanej doručené.

5.5. K uplatnenému nároku žalobcu odvodzovanom z nesprávneho úradného postupu za prietahy v konaní vedenom Okresným súdom Vranov nad Topľou pod sp. zn. Er 3196/97 v spojení s konaním sp. zn. EX 586/1999 v období od roku 1999 do rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že ústavný súd nálezom z 10. decembra 2013 sp. zn. II. ÚS 593/2012 rozhodol, že Krajský súd v Košiciach v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Cb 1/2018 (predtým sp. zn. 18 Rob 1357/96), sp. zn. 3 Cb 4/2008 (predtým sp. zn. 17 Rob 1361/96) porušil základné právo žalobcu, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; Krajskému súdu v Košiciach v týchto konaniach prikázal konať bez zbytočných prietahov a žalobcovi priznal finančné zadost'učinenie v sume 1.500 €. Odvolací súd pri tomto preskúmaní postupoval podľa zákona č. 514/2003 Z. z., keďže prietahy trvali do doby po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Čo sa týka predbežného prerokovania žalobcovho nároku u žalovanej, odvolací súd uviedol, že zo žiadosti žalobcu adresovanej žalovanej zo 14. marca 2011 (č. l. 284) vyplýva, že táto sa týkala odškodnenia nemajetkovej ujmy za prietahy v konaní Okresného súdu Bratislava I vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005, teda netýkala sa predmetu konania a rozhodovania pod sp. zn. Er 3196/1997. Ďalej zo žiadosti žalobcu o odškodnenie z 27. septembra 2011 adresovanej žalovanej (č. l. 573 až 578) vyplýva, že si žalobca nárokoval sumu 4.616.647 €; žalobca v nej uvádza ako prvé nezákonné rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach z roku 2008, ktorým súd skončil konanie vedené pod sp. zn. 17 Rob 1361/96 (preradené pod sp. zn. 3 Cb 4/2008); žalobca zároveň uviedol, že súd sa od roku 2009 usiluje o nezákonné prejednanie a zamietnutie nároku po 11 rokoch. K tejto žiadosti nie je pripojený doklad o jej odoslaní a doručení žalovanej a žalobca v konaní nepreukázal doručenie tejto žiadosti žalovanej. Podľa odvolacieho súdu ak by sa vychádzalo z toho, že ide o podanie z roku 2011, tak nemožno uvažovať, že mohlo dôjsť k predbežnému prerokovaniu tohto nároku žalobou, ktorá bola doručená na súd 4. marca 2005. Žalobca za začiatok nesprávneho konania (rozhodovania) označil rok

2008; na č. l. 579 - 586 je založená žiadosť žalobcu z 12. októbra 2011, ktorou žiadal o odškodnenie majetkovej aj nemajetkovej ujmy spolu vo výške 261.758,33 €. I v tejto žiadosti je ako prvé nezákonné rozhodnutie uvedené rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach z roku 2008; okrem toho touto žiadosťou žalobca žiadal odškodnenie aj za rozhodovanie Krajského súdu v Košiciach vo veci vedenej od roku 2008 pod sp. zn. 4 Cb 1/2008 (predtým 18 Rob 1357/96). V závere svojej žiadosti (č. l. 586) uviedol, že za priet'ahy v konaní Er 3196/97 žiada 41.000 € ako náhradu škody, náhradu nemajetkovej ujmy za toto konanie, ako aj za konanie vedené pod sp. zn. Er 3157/97, 136.000 €. Ani k tejto žiadosti nie je pripojený doklad o jej odoslaní a doručení žalovanej, žalobca v konaní nepreukázal, že by bola doručená žalovanej. Podľa odvolacieho súdu ak by sa vychádzalo z toho, že ide o podanie z roku 2011, tak ani pri tomto nemožno uvažovať o tom, že touto žiadosťou došlo k predbežnému prerokovaniu nároku uplatneného touto žalobou, ktorá došla na súd 4. marca 2005. Podstatným bolo, že žalobca v nej označil za začiatok nesprávneho konania rok 2008. Na č. l. 583 je v súdnom spise založená kópia oznámenia žalovanej z 2. januára 2012, ktorú súdu predložil žalobca na výzvu na pojednávaní 11. februára 2016 ako preukázanie toho, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku so žalovaným z 27. septembra 2011 založená v spise (č. l. 573 až 578) bola žalovanej doručená; žalovaná sa k tejto listine nevyjadrila. V oznámení žalovanej o výsledku predbežného prejednávania nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. z 2. januára 2012 č. 11414/2012/154 adresovanom žalobcovi, žalovaná uviedla, že žiadosti, ktorej jej boli doručené 30. septembra 2011 a 27. januára 2012 o náhradu škody v celkovej sume 4.616.647 €, ktorá mu mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom Krajského súdu v Košiciach v konaniach vedených pod sp. zn. 17 Rob/1631/96 (teraz 3 Cb 4/2008) a pod sp. zn. 18 Rob/1357/96 (teraz 4 Cb 1/2008) predbežne prerokoval a vyhodnotil ich ako právne neopodstatnené z dôvodu nesplnenia základných zákonných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Žalobca k oznámeniu žalovanej nepripojil jeho žiadosti, ktoré mu predchádzali. Že by jednou v oznámení uvádzaných žiadostí mohla byť žiadosť žalobcu z 27. septembra 2011 (doručená žalovanej 30. septembra 2012), v súdnom spise založená ako na č. l. 573 až 578 nasvedčuje to, že si ňou uplatňuje náhradu majetkovej ujmy 4.616.647 €, čo je suma uvedená v oznámení žalovanej z 2. januára 2012 (č. l. 583). Ani v tomto prípade nemôže ísť o doklad o predbežnom prejednaní pôvodne uplatneného nároku, ktorý bol vyčíslený (len) na 54.392.141 Sk (1.805.488,32 €), nielen preto, že ide o žiadosti podané po podaní žaloby (4. marca 2005), ale aj s ohľadom na vyjadrenie žalobcu v závere svojej žaloby, že sa obrátil (niekedy pred 1. marcom 2005) na žalovanú so žiadosťou podľa § 15 zákona č. 514/2003 Z. z. a že táto mu na ňu neodpovedala. Podstatnou skutočnosťou je podľa názoru odvolacieho súdu to, že v oznámení žalovanej z 2. januára 2012 č. 11414/2012/154, ktoré mohlo byť odpoveďou na jeho žiadosti o poskytnutie náhrady škody zaslanej žalovanej, sú uvedené konania iného súdu (Krajského súdu v Košiciach) a nie konanie Okresného súdu Vranov nad Topľou (sp. zn. Er 3196/1997), ktoré žalobca v žalobe v priebehu konania na súde prvej inštancie i v odvolaní uvádzal ako to, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu súdu a priet'ahom v konaní a v ktorom bol poškodený.

5.6. Odvolací súd riadiac sa právnou úpravou podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

5.7. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie (č. l. 1066), prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovení § 420 písm. e/, f/ CSP a § 421ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

6.1. V rámci odôvodnenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e/ CSP dovolateľ uvádza, že v rokoch 2016 až 2020 rozhodoval odvolací súd v nezákonnom zložení a to v senáte 3 Co (3 Co 221/2019) v zložení sudcov Z., O., W.. Podľa jeho názoru bol zákonným senátom senát 4 Co, ktorý o predmetnej veci rozhodoval už skôr a to uznesením z 30. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 404/2010 (č. l. 122). Zároveň poukazuje na ďalšiu vadu konania a to, že sudkyňa Q.. V. W. ako členka senátu odvolacieho súdu 3 Co (3 Co 221/2019) rozhodovala ako vylúčená sudkyňa, keďže táto ešte ako sudkyňa súdu prvej inštancie rozhodovala v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 172/2011, v ktorom rozsudkom z 12. júna 2013 zamietla žalobu na odškodnenie priet'ahov konania práve vo veci Okresného súdu Bratislava I č. k. 15 C 69/2005 (riešené vo veci 3 Co 221/2019) za priet'ahy v rokoch 2005 až 2013. Ako sudkyňa už odvolacieho súdu a členka senátu 3 Co (3 Co 221/2019) rozhodovala 28. mája 2020 o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie z 12. mája 2016 č. k. 15 C 69/2011 - 670. Je preto zrejmé, že tak

ako v roku 2013 rozhodovala o odškodnení za dlhoročné prieťahy (2005 až 2013) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2011 ako sudkyňa súdu prvej inštancie, tak v roku 2020 rozhodovala ako sudkyňa odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 221/2019 opäť v odškodňovacom konaní týkajúcom sa konania 15 C 69/2011.

6.2. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) namieta dovolateľ v súvislosti s nevykonaním doplnenia (zopakovania) dokazovania odvolacím súdom (č. l. 1069 - 1071); ďalej v súvislosti s nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu (č. l. 1071 - 1072, ďalej v rámci celého rozsahu dovolania); ako aj v súvislosti s tým, že odvolací súd mal povinnosť 28. mája 2020 nariadiť pojednávanie, predvolať strany sporu podľa § 385 ods. 1 CSP, toto však odvolací súd neurobil (č. l. 1072 - 1073).

6.3. Nesprávne právne posúdenie veci v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP vidí dovolateľ pri riešení otázky a/ „nedodržania postupu súdu prvej inštancie podľa § 118 ods. 2 O.s.p. odvolacím súdom (bod 27. rozsudku odvolacieho súdu).“ Podľa názoru dovolateľa odvolací súd postupoval pri riešení tejto otázky odlišne od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a to v súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2013 sp. zn. 4 Cdo 167/2012. Dovolateľ má za to, že zákonný postup vyplývajúci z tohto ustanovenia nedodrжал tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd, keď napriek tomu, že vo veci boli vykonané viaceré pojednávania, ani na jednom z pojednávanií samosudca, respektíve predseda senátu neuviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia strán sporu mohli upraviť ďalší procesný postup v konaní a zo zápisníc nevyplýva, že by tento postup bol dodržaný. Toto pochybenie tak prispelo k nepredvídateľnosti postupu a rozhodnutiu oboch súdov. Uvedenú vadu konania dovolateľ uplatňuje zároveň aj podľa § 420 písm. f/ CSP (č. l. 1073 - 1117). Dovolateľ ďalej vo svojom dovolaní v rámci tohto dovolacieho dôvodu označil ďalšie právne otázky, pri ktorých riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu: b/ „otázku povinnosti súdu zaoberať sa dôkaznými návrhmi účastníka konania“, odklon od nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 372/2006 (bod 4.2 dovolania); c/ „otázku viazanosti súdu návrhmi na vykonanie dokazovania“, odklon od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 10/2008 (bod 4.3. dovolania); d/ „otázku odôvodnenia nevykonania navrhovaného dôkazu“, odklon od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 242/2013, sp. zn. 4 Cdo 126/2014 (bod 4.4. dovolania); e/ „otázku práva účastníka byť prítomný pri vykonávaní dokazovania“, odklon od nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 130/2003 (bod 4.5. dovolania); f/ „otázku vykonania listinného dôkazu a zaznamenania spôsobu vykonania dôkazu v zápisnici o pojednávaní“, odklon od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 11/2010, 1 MCdo 6/2010 (bod 4.6. dovolania); g/ „otázku aplikácie § 135 ods. 2 O.s.p.“, odklon od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 31/2012 (bod 4.7. dovolania); h/ „otázku viazanosti súdu rozhodnutím vydaným v trestnom konaní“, odklon od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Cdo 101/2012, sp. zn. Pls 2/1976, nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 203/2009, sp. zn. II. ÚS 349/2009, sp. zn. I. ÚS 269/2011 (bod 4.8. dovolania); i/ „otázku nedostatku odôvodnenia rozhodnutia týkajúceho sa hodnotenia dôkazov“, odklon od nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 114/08, sp. zn. I. ÚS 243/07, sp. zn. I. ÚS 242/07, sp. zn. I. ÚS 457/2010 (bod 4.9. dovolania); j/ „otázku nesprávnych skutkových zistení ako výsledku hodnotenia dôkazov“, odklon od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 6/2014 (bod 4.10. dovolania); k/ „otázku nevykonania navrhnutých dôkazov súdom a otázku odňatia práva konať pred súdom“, odklon od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 55/2012 (bod 4.11. dovolania); l/ „otázku, ktorý súd bol oprávnený a mal právomoc skúmať otázku materiálnej a formálnej vykonateľnosti exekučného titulu Krajského súdu Košice z 27. júna 1997 sp. zn. 17 Rob 1361/96“, odklon od uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 8/2012 (bod 4.12. dovolania).

6.4. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP sa dovolateľ bližšie v dovolaní nevyjadruje.

6.5. Navrhuje preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Žalovaná nevyužila svoju možnosť vyjadriť sa k dovolaniu.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo

napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania konkrétne z ustanovení § 420 písm. e/, f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

I.

11. Podľa § 420 písm. e/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

12. Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

13. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 420 písm. e/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súdna prax je pritom jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

13.1. Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom možno vykonať jeho zmenu upravuje ustanovenie § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

13.2. Ústavný súd opakovane judikoval, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je zásadne potrebné považovať toho, kto bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. sp. zn. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 118/02, III. ÚS 46/04, III. ÚS 46/2012, IV. ÚS 161/08). Ústavný súd pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý bol pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu oprávneného konať a rozhodnúť určitý druh súdnej agendy. Je nutné dodať, že tu nejde o rozvrh práce bez ďalšieho, ale rozvrh práce súladný so zákonom a nadzákonnými normami.

13.3. Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia je teda súčasťou základného práva na zákonného sudcu aj zásada pridelenia súdnej agendy sudcom (splňajúcim uvedené predpoklady) a určenia zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelenia súdnej agendy a aby bol vylúčený pre rôzne dôvody a rozličné účely výber súdov a sudcov „ad hoc“. Ak teda sudca bude určený v rozpore s rozvrhom práce alebo síce v súlade s ním, ale na základe takého jeho pravidla (opatrenia), ktoré odporuje zákonu, právo na zákonného sudcu vyplývajúce z čl. 48 ods. 1 ústavy sa nerešpektuje a v takomto prípade treba súd považovať v zmysle § 420 písm. e/ CSP za nesprávne obsadený.

14. Dovolací súd preto v súvislosti s namietanou vadou (§ 420 písm. e/ CSP) skúmal, či vybraný senát

(ne)bol v danej veci určený v súlade s rozvrhom práce a teda, či súd (ne)bol správne obsadený.

15. Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

15.1. Podľa § 50 ods. 2 písm. a/ zákona o súdoch rozvrh práce obsahuje určenie senátov, samosudcov, súdnych úradníkov a notárov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd.

15.2. Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridelujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Súdny úradníkom sa pridelujú veci podľa rozvrhu práce tak, aby sa zabezpečilo ich rovnomerné zaťaženie a riadny chod súdu.

15.3. Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov.

16. Žalobca konkrétne namieta pridelenie predmetnej súdnej veci senátu odvolacieho súdu 3 Co; má za to, že tento nebol príslušný na jej prejednanie a rozhodovanie v zmysle rozvrhu práce odvolacieho súdu; za zákonný senát považuje naopak senát odvolacieho súdu 4 Co, ktorý o predmetnej veci rozhodoval už skôr a to uznesením z 30. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 404/2010 (č. l. 122).

17. Dovolací súd v nadväznosti na túto žalobcovu námietku uvádza, že predmetná súdna vec bola odvolaciemu súdu predložená na rozhodnutie o odvolaní žalobcu 23. novembra 2017 (č. l. 950). V zmysle všeobecných zásad platných pre občianskoprávne, správne a obchodnoprávne kolégium na rok 2017 Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2017 (v znení dodatku č. 11 účinného od 10. novembra 2017), konkrétne čl. IV. odsek 4 sa síce (tak ako namieta žalobca) veci zrušené odvolacím súdom a vrátené súdu prvej inštancie a znovu predložené o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania zapíšu do súdneho registra tomu odvolaciemu senátu, ktorý vec zrušil, pod novú spisovú značku. Výnimka z tohto pravidla je však obsiahnutá v odseku 10 tohto článku, podľa ktorého ak vec nemožno zapísať podľa odsekov 4 až 9 pôvodnému senátu, pretože senát v pôvodnom zložení neexistuje, pridelí sa senátu, v ktorom je podľa rozvrhu práce zaradený sudca, ktorý bol určený ako spravodajca pôvodného senátu. Vo veci vedenej pod sp. zn. 4 Co 404/2010 bola sudkyňou spravodajkyňou X.. U. Z., ktorá bola neskôr v čase predloženia predmetnej veci odvolaciemu súdu 23. novembra 2017 zaradená do senátu 3 Co, preto je nutné konštatovať, že predmetná súdna vec bola senátu 3 Co pridelená na vybavenie v súlade s Rozvrhom práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2017.

18. Iná je však situácia vo vzťahu k obsadenosti senátu odvolacieho súdu 3 Co. V tejto súvislosti dovolateľ namieta konkrétne členku senátu sudkyňu Q.. V. W., ktorá mala byť podľa jeho názoru vylúčená z prejednávania a rozhodovania sporu, nakoľko ide o sudkyňu, ktorá prejednávala a rozhodovala ten istý spor na súde inej inštancie (§ 49 ods. 2 CSP).

18.1. Žalobca v tejto súvislosti konkrétne poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I z 12. júna 2013 sp. zn. 25 C 172/2011, ktorého predmetom bol spor žalobcu a žalovanej o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 11.950 € spolu s príslušenstvom titulom nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Bratislava I podľa zákona č. 514/2003 Z. z., spočívajúci v prieťahoch súdneho konania vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005 v trvaní 6 rokov a 9 mesiacov. Žaloba bola v tomto prípade súdom prvej inštancie zamietnutá. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia okrem iného vyplýva, že súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodovaní detailne oboznámil s obsahom súdneho spisu vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 15 C 69/2005 a z takto zisteného skutkového stavu veci následne aj pri svojom rozhodovaní vychádzal; vykonal dokazovanie výsluchmi sporových strán a listinnými dôkazmi.

19. Zmysel a účel právnej normy obsiahnutej v § 49 ods. 2 CSP spočíva okrem iného v rozvinutí princípu inštančnej oddelenosti konania na jednotlivých funkčne príslušných súdoch, ako záruky vnútornej nezávislosti súdnej sústavy a tým aj práva každého na spravodlivý proces. Vylúčenie sudcu podľa tohto ustanovenia súvisí s prvotnou skutočnosťou, že sudca spor (právnou vec) prejednával a rozhodoval. Ak je daný tento dôvod vylúčenia sudcu, nie je potrebné ďalej hodnotiť, či z uvedeného

dôvodu možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

20. Podľa názoru dovolacieho súdu sudkyňa Q. V. W. sa ako sudkyňa Okresného súdu Bratislava I v súdnom konaní pod sp. zn. 25 C 172/2011 oboznámila so skutkovým stavom veci, ktorý vyplýval zo súdnej veci vedenej Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 15 C 69/2005 v takej miere, že mala možnosť vnímať ako aj hodnotiť dôkazy z hľadiska preukázania skutočností, ktoré boli (sú) predmetom dokazovania celkovejšie ako sudca odvolacieho súdu (zvyšní členovia senátu), ktorý sa s týmito dôkazmi oboznamuje až prostredníctvom vykonaných dôkazov, ktoré tvoria obsah súdneho spisu súdu prvej inštancie. Skutočnosť, že nejde o inštančne (na seba nadväzujúcu) rovnakú vec, nie je v posudzovanom prípade relevantná a to z toho dôvodu, že predmetom súdneho konania Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 25 C 172/2011 bol spor totožných strán konania, ktorý sa týkal prietiahov súdneho konania Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 15 C 69/2005, ktorého rozhodnutie vo veci samej bolo predmetom preskúmania v rámci odvolacieho konania odvolacím súdom pod sp. zn. 3 Co 221/2019, proti ktorému dovolanie žalobcu smeruje.

20.1. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že vo veci pred odvolacím súdom rozhodovala vylúčená sudkyňa v zmysle § 49 ods. 2 CSP. Uvedeným postupom odvolacieho súdu tak došlo k naplneniu procesnej vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. e/ CSP. Dovolanie žalobcu je preto v tejto časti nielen prípustné, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený relevantný dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP.

## II.

21. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. e/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

22. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. e/ CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal ďalšími námietkami žalobcu uplatnenými v dovolaní.

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

24. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.